

Valentin-Marian Cocan

NEVOINȚA LECTURII

*act de purificare și de adunare
a puterilor sufletești*

Valentin-Marian Cocan

NEVOINȚA LECTURII
*act de purificare și de adunare
a puterilor sufletești*

*Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU,
Arhiepiscop al Alba Iuliei*

Ediția
REÎNTREGIREA

Alba Iulia, 2023

Tehnoredactare: Pr. Nicolae Aloman
Imagine copertă: Antonela Cernătescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
COCAN, VALENTIN-MARIAN

Nevoința lecturii - act de purificare și de adunare a puterilor sufletești / Valentin-Marian Cocan ; carte tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei. - Alba Iulia : Reîntregirea, 2023

Conține bibliografie
ISBN 978-606-509-549-6

2

EDITURA REÎNTREGIREA
Str. Mihai Viteazul, nr. 16
510010, Alba Iulia (RO)
Tel: 0258 811 690
editurareintregirea@gmail.com
www.editurareintregirea.ro

„Πάτερ, ὦ καρδιογνώτα βοήθησον
ἡμῖν θεῖναι τὰς γραφὰς εἰς τόπον
βαθὺν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ὅτι θέλομεν
ποιῆσαι τὸ θέλημά σου ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Χριστοῦ ἡμεῖς
αἰτούμεθα”

„Părinte, cunoscătorule al inimilor,
ajută-ne să așezăm Scripturile la loc
adânc în inima noastră, pentru că vrem
să facem voia Ta; îți cerem [aceasta] în
numele lui Hristos Iisus”

(rugăciune pentru citirea Sfintei Scripturi)

CUPRINS

PREFAȚĂ	9
ABREVIERI	13
ÎNTÂMPINARE	15
I. CINE POATE SCRIE O CARTE?	19
<i>Cărturărescul babilon</i>	19
<i>Auctor și autor</i>	28
<i>Autoritatea scriitorului</i>	33
<i>Relația cititorului cu autorul</i>	38
II. CIVILIZAȚIA LECTURII	45
<i>Moșirea civilizației noastre</i>	45
<i>Metamorfozele cuvântului scris</i>	54
<i>Metamorfozele societății</i>	62
<i>Metamorfozele lăuntrului</i>	67
<i>„Dar cartea îți aduce... mângâiere”</i>	72
III. TEOLOGIA LECTURII	77
<i>Mintea și mișcările ei</i>	77
<i>Cugetarea la Scripturi</i>	85
<i>Curățirea prin lectură</i>	95
<i>Otium cum dignitate</i>	101
<i>Stilul cărții</i>	109

IV. Noian de sensuri	113
<i>Adâncul minții</i>	113
<i>Înțelesul cuvântului</i>	125
<i>Reîmprăștierea atenției</i>	133
CONCLUZII	137
BIBLIOGRAFIE	141

PREFAȚĂ

Am avut bucuria să coordonez lucrarea de față, fiind prezentată în cadrul examenului de master la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București. Tema abordată este de actualitate, ținând cont de digitalizarea excesivă a existenței în condițiile mediilor tehnologice de astăzi, cu consecințe imediate în influențarea modului de a gândi și de a fi. Efectele acestei realități se reflectă inclusiv în actul lecturii, întrucât osteneala stăruitoare pe marginea unui text imprimat, cu un rol în adunarea, dar și în curățirea minții, este substituită cu facilitatea unei conexiuni care furnizează informații, fără să fie dezvoltată adâncirea unui gând. Astfel, pe lângă dispersia minții înspre cele exterioare (față de întoarcerea minții spre cele dinlăuntru, posibilă în asceza actului de lectură a cărții tipărite), conexiunea la mediile digitale favorizează superficialitatea, rămânerea la suprafața gândului, erodându-se capacitatea dezvoltării unei reflecții profunde și creative. Gândirea vie este alienată, fiind substituită de o gândire previzibilă, standardizată, tehnicizată.

Parcurgând textul lucrării, vom vedea cum autorul dezvoltă o analiză a rolului pe care îl are cititul în societatea noastră, dar și în clădirea unui anumit tip de civilizație specifică. Lucrarea este împărțită în patru capitole și tratează următoarele aspecte:

celui care lecturează textul. Astfel, autorul dă dovada că se înscrie pe linia unui efort care presupune asceza de a redescoperi sensul profund și însuflețitor al cuvântului de viață, imprimat pe un suport neînsuflețit, rezonând, măcar în parte cu cuvintele autorilor din trecut, chiar dacă acestea au fost transmise prin intermediul scrisului. Consider că lucrarea de față poate fi un ajutor real în contextul creșterii exponențiale a analfabetismului funcțional (și nu numai, întrucât există probleme serioase chiar în ceea ce vizează cititul și scrisul pentru generația prezentă de copii și tineri) pe fondul suprastimulării informaționale generate de mediile tehnologice de astăzi. Astfel, se poate înțelege că un cuvânt adevărat nu este cel care doar informează, ci cel care devine ziditor, întărind și înnoind puterile sufletești ale omului. Îl felicit pe autor și îl încurajez să continue cercetarea teologică, pentru a da o mărturie vie și ziditoare despre puterea Cuvântului Întrupat, ale Căruia Adevăr și slavă S-au arătat lumii.

Adrian LEMENI

*Facultatea de Teologie Ortodoxă
„Justinian Patriarhul” a Universității din București*

ABREVIERI

Surse:

Pl., <i>Ap.</i>	Platon, <i>Apărarea lui Socrate</i>
Pl., <i>Men.</i>	Platon, <i>Menon</i>
Pl., <i>Phd.</i>	Platon, <i>Phaidon</i>
Pl., <i>Phdr.</i>	Platon, <i>Phaidros</i>
Pl., <i>Smp.</i>	Platon, <i>Banchetul</i>

Ediții și lucrări de referință:

PB	Părinții Bisericii, București, Editura Gândul Aprins, 2015.
PG	Patrologiae cursus completus: Series Graeca. 162 vol., Paris: Jacques Paul Migne, 1857-1866.
SC	Sources Chrétiennes. Paris: Cerf, 1940.

Scrieri din Vechiul Testament:

Deut.	Deuteronomul
Ex.	Ieșirea
Fc.	Facere
Iis.Nav.	Iosua
Ps.	Psalmi

Scrieri din Noul Testament:

Evr.	Epistola către Evrei
In.	Evanghelia după Ioan
Lc.	Evanghelia după Luca
Mc.	Evanghelia după Marcu
Mt.	Evanghelia după Matei
Rm.	Romani
I Cor.	Întâia Epistolă către Corinteni
II Cor.	A doua Epistolă către Corinteni